

Bijenmonitoring in idylles

Bladsnijder, roodgatje en weidehommel

In het project Idylle legt De Vlinderstichting door heel Nederland bloemrijke plekken aan voor bijen, vlinders en mensen. Omdat we graag weten hoe effectief die maatregel is voor wilde bijen, heeft er dit jaar in een selectie van twaalf idylles monitoring plaatsgevonden. Een inblikje in het gezoem op de idylles.

Tekst en foto's: Anthonie Stip
De Vlinderstichting

Bijen tellen is lastig en tijdrovend specialistenwerk. Daarom hebben wij een simpele telmethode ontwikkeld en dit jaar getest in twaalf van onze idylles. Het werkt als volgt: in een klein transect worden gedurende korte tijd alle bijen geteld. We hebben drie klassen gemaakt (hommel, honingbij en 'solitaire' bij) en van elke klasse het aantal aanwezige individuen geteld in een transect. In elke idylle zijn meerdere transecten uitgezet, meestal vijf. Daarnaast is voor elke idylle een referentiegebied uitgezocht: een gebiedje in de buurt in een vergelijkbaar landschap maar zonder idylle. Dit kan bijvoorbeeld een graslandje, kade of berm

Sommige bijen hebben illustere namen. Dit is een vrouwtje van het roodgatje - een zandbij.

Tabel 1: Tijdens de monitoring is een aantal interessante bijensoorten gevonden. Nieuwe vindplaatsen volgens De Nederlandse Bijen (Peeters et al. 2012) zijn gemarkeerd met een *.

Soort	Vindplaatsen
Kleine roetbij	Borger, Dronten*, Drunen
Kruiskruidzandbij	Borger, Drunen, Heerenveen*
Tronkenbij	Ossendrecht*, Ottoland*
Tuinbladsnijder	Dronten*, Haarzuilens*
Weidehommel	Heerenveen

zijn, als de omgeving en de bodem maar vergelijkbaar zijn met die van de betreffende idylle. In elk referentiegebied zijn vervolgens op dezelfde manier meerdere transecten op bijen gemonitord. Elk gebied is twee- tot drie-maal bezocht: in mei, begin juli en begin augustus. Omdat tijdens de inventarisaties een redelijk aantal bijen tot op soort kon worden gedetermineerd, hebben we ook een beeld van de soorten die in de idylles voorkomen.

De idylles blijken bevolkt te worden door bijen met intrigerende namen: bladsnijders, roodgatjes, tronkenbijen en veel meer (zie tabel 1). Meestal zijn de hommels het talrijkst, tot wel zeven soorten per idylle. Echte zeldzaamheden zijn (nog) niet waargenomen, maar er zijn genoeg lokaal interessante vondsten gedaan. De tronkenbij bijvoorbeeld: zeldzaam in het westen, maar vrolijk rondvliegend op de idylles in Ottoland en Ossendrecht.

Met deze telgegevens kunnen we inzichtelijk maken hoeveel bijen er op de hele idylle aanwezig zijn. We weten immers van een vaststaand oppervlak het aantal aanwezige bijen en kunnen die dichtheid gebruiken om het aantal bijen in de hele idylle te schatten. In de 1 ha grote idylle bij Natuurmonumenten in Haarzuilens bijvoorbeeld huisden er in juni maar liefst 5120 wilde bijen en in augustus 2400. In het bijbehorende referentiegebied bij Montfoort waren er dat respectievelijk 80 en 0, omgerekend naar een oppervlakte van een hectare. Hoewel dit momentopnamen betreft, maakt het duidelijk dat de idylle van aanzienlijk belang is voor wilde bijen. De honingbij komt er overigens ook niet bekaaid vanaf, want tijdens de meting in juni zaten er 320 en in augustus 160 in de idylle bij Haarzuilens. Uiteraard wisselt het aantal waargenomen bijen per idylle, afhankelijk van lokale omgevingsfactoren en natuurlijk het beheer.

Al met al blijkt de bijenmonitoring inzichtelijk te maken dat idylles positief werken voor bijen. Ook zweefvliegen en vlinders profiteren volop. Zo werden in de idylle De Bult bij Nieuwe Wetering (ZH) tientallen argusvlinders, icarusblauwtjes en zelfs een bruin blauwtje gezien. We blijven de ontwikkelingen ook in 2016 op de voet volgen. Bent u geïnteresseerd om in een idylle op een eenvoudige manier bijen te tellen? Neem dan contact op via idyлле@vlinderstichting.nl.

Bloemenpracht in de idylle Ottoland.

Vooral hommels zijn veel gezien in de idylles. Hier een aardhommel.